

Симон Петлюра

Статті · Листи · Документи

СИМОН ПЕТЛЮРА

**Статті
Листи
Документи**

Том V

**Вишгород
ПП СЕРГІЙЧУК М. І.
2016**

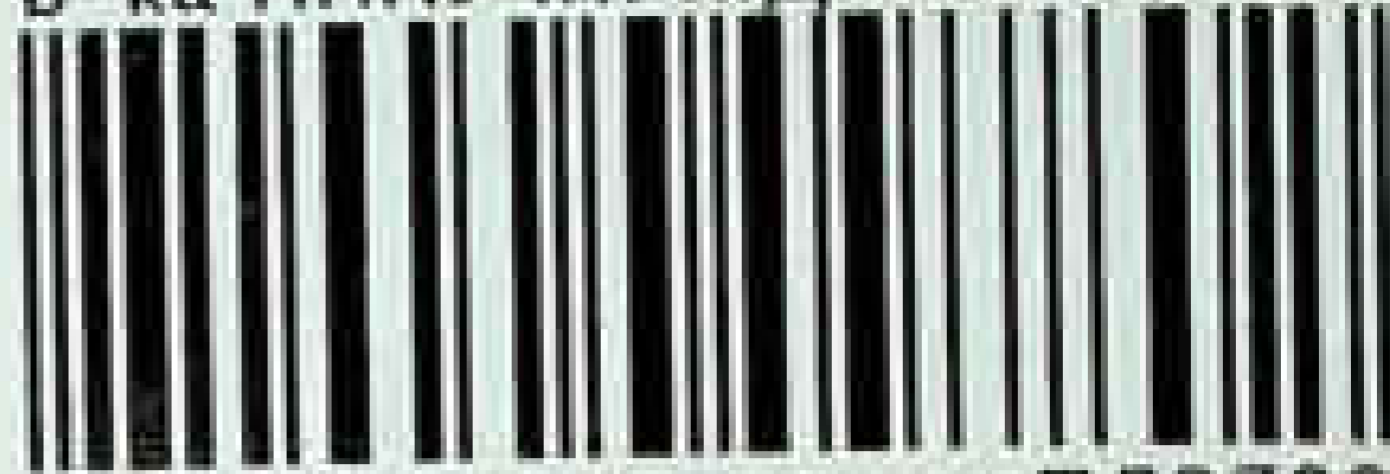
94(477)

ББК 63.5 (4 УКР)

П' 29

ISBN 978-966-2911-76-3

Б-ка ПНПУ ім. К.Д.Ушинського

ПД9780

Симон Петлюра.

П. 2. Статті. Листи. Документи. — В.: ПП Сергійчук М. І.,
2016. — 632 с.

У п'ятому томі праць Голови Директорії та Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри вміщено маловідомі статті, а також досі неопубліковані листи і документи, присвячені розбудові Української держави.

Видання розраховане на всіх, хто цікавиться постаттю Симона Петлюри, і приурочене до 90-річчя трагічної загибелі цього видатного українського державника.

ББК 63.5 (4 УКР)

За загальною редакцією професора Володимира Сергійчука.

Видання здійснене за підтримки Меморіального фонду
Симона Петлюри (Чикаго, США).

Голова — Микола Кочерга, заступник голови — Михайло Кос.

“ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНСЬКОГО”
БІБЛІОТЕКА

© Симон Петлюра, 2016
© Володимир Сергійчук, вступне слово, упорядкування, 2016
© Михайло Черненко, художнє оформлення, 2016
© ПП Сергійчук М. І., 2016

ISBN 978-966-2911-76-3

ЗМІСТ

Володимир Сергійчук. Невичерпна скарбниця держав-
ницького здвигу.....3

Частина I.

1902—1915 роки

Лист Симона Петлюри з Катеринодара до редакції львівсь-
кого "Літературно-наукового вісника" з поясненням окре-
мих деталей співпраці. 28 липня 1903 року.....26

Лист Симона Петлюри з Катеринодара до редакції львів-
ського "Літературно-наукового вісника" з проханням
надсилати українські видання. 16 серпня 1903 року.....27

Ухвала очолюваної Симоном Петлюрою Львівської грома-
ди Революційної Української Партії про повне підпо-
рядкування Центральному Комітетові й передачу
йому майна. 15 січня 1905 року.....28

Лист Симона Петлюри до відомого галицького громадсь-
ко-політичного діяча Миколи Ганкевича з проханням
матеріальної підтримки. Листопад 1905 року.....29

Стаття Симона Петлюри про політичне життя в Україні.
Березень 1906 року.....29

Стаття Симона Петлюри про зміни внутрішньої політики
в Росії в зв'язку з проголошенням жовтневого мані-
фесту 1904 року. Березень 1906 року.....43

Рецензія Симона Петлюри на книгу Н. Леніна "Победа
кадетов и задачи рабочей партии". Квітень 1906 року.....69

Рецензія Симона Петлюри на книгу П. Орловського
"Государственная Дума и рабочий класс". Квітень 1906 року.....71

Рецензія Симона Петлюри на книгу К. Каутського. "Нет
больше социаль-демократии!". Квітень 1906 року.....72

Стаття Симона Петлюри про підтримку російським
урядом реакційних кіл. 13 травня 1906 року.....73

Стаття Симона Петлюри про роль і місце буржуазії в
суспільстві. Травень—червень 1906 року.....74

Стаття Симона Петлюри про ситуацію в Державній Думі
і революційні перспективи. Травень—червень 1906 року.....94

Замітка Симона Петлюри про 21-й з'їзд Бельгійської

Робітничої Партії. Травень—червень 1906 року.....	121
Рецензія Симона Петлюри на книгу М. Шахназарьянца "Крестьянское движение в Грузии и социаль- демократия". Травень—червень 1906 року.....	122
Замітка Симона Петлюри про об'єднавчий з'їзд РСДРП. Травень—червень 1906 року.....	123
Стаття Симона Петлюри про становище російських соціал-демократів після невдалого виступу в Санкт- Петербурзі. 18 серпня 1906 року.....	124
Протокол засідання Санкт-Петербурзької групи Україн- ської соціал-демократичної робітничої партії про підго- товку до чергового партійного з'їзду. 23 вересня 1906 року.....	127
Протокол засідання Санкт-Петербурзької групи Україн- ської соціал-демократичної робітничої партії про умови об'єднання з Російською соціал-демократичною робітни- чою партією. 25 вересня 1906 року.....	127
Коментар Симона Петлюри до листування Хведора Квітки з кошовим отаманом Чорноморського козацького війська Антоном Головатим, вміщений у журналі "Україна". 1907 рік.....	129
Рецензія Симона Петлюри на сатиричну поезію кінця XVIII століття про життя ченців Києво-Печерської лаври. 1907 рік.....	133
Стаття Симона Петлюри про відродження українства через вимоги навчання рідною мовою. 1907 рік.....	134
Стаття Симона Петлюри на актуальні теми українського національного відродження. 1907 рік.....	144
Замітка Симона Петлюри про таємні циркуляри царсь- кого уряду кубанським чиновникам з метою недопу- щення проникнення в регіон інформації з Європи. 1907 рік.....	160
Рецензія Симона Петлюри на книгу А. Пругавіна про монастирські тюрми в Росії. 1907 рік.....	164
Огляд Симона Петлюри про актуальні проблеми українського життя. 1907 рік.....	166

Стаття Симона Петлюри про формування спілки українських акторів. 1907 рік.....	183
Стаття Симона Петлюри про розвиток українського життя перед виборами до III Державної Думи. 1907 рік....	200
Стаття Симона Петлюри про зміни в українському житті після обрання III Державної Думи. 1907 рік.....	211
Лист Симона Петлюри до Андрія Жука з останніми повідомленнями з Києва. 14 квітня 1908 року.....	231
Лист Симона Петлюри до Андрія Жука з проханням писати замітки про українські справи до Санкт-Петербурзького журналу "Мір". 23 жовтня 1908 року.....	233
Рецензія Симона Петлюри на книгу Софії Русової про історію української літератури. Січень 1912 року.....	235
Спомин Симона Петлюри про відомого українського діяча Санкт-Петербурга Юхима Грибинюка. Лютий 1912 року.....	237
Доповнення до спомину про покійного українського діяча Санкт-Петербурга Юхима Грибинюка. Березень 1912 року.....	238
Рецензія Симона Петлюри на російські покажчики літератури з аналізом висвітлення ними українського питання. Квітень 1912 року.....	239
Рецензія Симона Петлюри на статтю Михайла Грушевського "Епігони Герцена". Травень 1912 року.....	244
Рецензія Симона Петлюри на монографію "Украинский народ в его прошлом и настоящем". Липень 1912 року...	247
Рецензія Симона Петлюри на покажчик, вміщених у журналі "Русское багатство" статей, з аналізом висвітлення в них українського питання. Липень 1912 року.....	251
Рецензія Симона Петлюри на підготовлену Сергієм Єфремовим книгу про Василя Доманицького. Листопад 1912 року.....	252
Рецензія Симона Петлюри на підготовлений Володимиром Дорошенком систематичний покажчик статей у "Київській старовині". Грудень 1912 року.....	254
Рецензія Симона Петлюри на нове львівське видання "Ілюстрована Україна". Лютий 1913 року.....	255

Рецензія Симона Петлюри на присвячені українському питанню публікації в журналі "Русская Мысль". Березень 1913 року.....	257
Критичний відгук Симона Петлюри на відмову чиновників Кубанської області обмінюватися літературою з Науковим Товариством імені Шевченка у Львові. Жовтень 1913 року.....	264
Лист Симона Петлюри до невстановленого адресата зі згодою подавати інформацію про українські справи до російськомовного журналу "Голос минувшего". 14 грудня 1913 року.....	267
Лист Симона Петлюри до невстановленого адресата з російськомовного журналу "Голос минувшего" з інформацією про українські справи. 10 січня 1914 року.....	268
Лист Симона Петлюри до невстановленого адресата з проханням написати свої спомини про зацікавленість творчістю Тараса Шевченка. 25 січня 1914 року.....	268
Стаття Симона Петлюри про роль російської преси в справі відродження українства. Січень 1914 року.....	269
Лист Симона Петлюри до невстановленого адресата з проханням прискорити написання своїх споминів про зацікавленість творчістю Тараса Шевченка. 7 лютого 1914 року.....	275
Стаття Симона Петлюри про ставлення українства до Українського Наукового Товариства в Києві. Березень 1914 року.....	276
Лист Симона Петлюри до невстановленого адресата з проханням надрукувати в "Русских ведомостях" замітку про відомого українського діяча Костянтина Михальчука. 10 квітня 1914 року.....	281
Рецензія Симона Петлюри на довідкове видання Володимира Дорошенка про Наукове товариство імені Шевченка у Львові.. 1914 рік	282
Прощальне слово Симона Петлюри над труною академіка Федора Корша. Березень 1915 року.....	283
Огляд Симоном Петлюрою публікацій про смерть росій-	

ського академіка Федора Корша. Березень 1915 року.....	284
Лист Симона Петлюри до Петра Стебницького щодо видавничих справ. 26 серпня 1915 року.....	291

Частина II.

1917—1920 роки

Репліка Симона Петлюри в московському часописі "Промінь" на повідомлення газети "Русская воля" про "галиційськість" Олеса Мартовича. 7 січня 1917 року.....	294
Телеграма члена Українського Військового Генерального Комітету Симона Петлюри генералу Олексію Брусилову з нагоди призначення його Верховним Головнокомандуючим. 24 травня 1917 року.....	295
Звернення члена президії Українського Військового Гене- рального Комітету Симона Петлюри до українських організацій щодо можливості формувати національні збройні відділи. До 28 травня 1917 року.....	295
Наказ Українського Військового Генерального Комітету про укомплектування полкових, дивізійних комітетів винятково українцями. 28 травня 1917 року.....	297
Наказ Українського Військового Генерального Комітету про забезпечення українських військових громад газе- тами рідною мовою. 29 травня 1917 року.....	297
Роз'яснення члена президії Українського Військового Генерального Комітету Симона Петлюри воякам-укра- їнцям щодо умов формування національних збройних відділів. До 30 травня 1917 року.....	298
Телеграма Українського Військового Генерального Комі- тету до військового міністра з підтвердженням скликання Українського військового з'їзду. 30 травня 1917 року.....	298
Наказ Українського Військового Генерального Комітету українцям Київського гарнізону з вимогою підтриму- вати революційний порядок. 26 червня 1917 року.....	299
Виступ голови Українського Військового Генерального Комітету Симона Петлюри на мітингу соціал-демократів у Києві з роз'яснення потреби українського національ- ного війська в даний час. До 29 червня 1917 року.....	300

Уривок з статті Симона Петлюри про ставлення військового міністра Тимчасового уряду Олександра Керенського до організації української національної збройної сили. До 29 червня 1917 року.....	302
Відповідь Симона Петлюри на публікацію "Русского слова" щодо трагічних подій у Києві. До 28 липня 1917 року.....	305
Відозва голови Українського Генерального Військового Комітету Симона Петлюри до українського народу щодо забезпечення українізованого війська книгами й газетами рідною мовою. До 12 серпня 1917 року.....	305
Заява голови Українського Генерального Військового Комітету Симона Петлюри на з'їзді залізничників щодо заколоту генерала Корнілова. До 8 вересня 1917 року.....	306
Доповідна генерального секретаря з військових справ Симона Петлюри Голові Генерального Секретаріату Української Центральної Ради Володимиру Винниченку про перебування в Ставці Верховного Головнокомандуючого, де перед Керенським було порушено питання про звільнення заарештованих полуботківців. 28 вересня 1917 року.....	307
Вітальна телеграма Генерального секретаря з військових справ Симона Петлюри конференції українців Північного фронту. До 24 жовтня 1917 року.....	308
Наказ генерального секретаря з військових справ УНР Симона Петлюри щодо тимчасової структури Військового Секретаріату УНР. 11 листопада 1917 року.....	309
Наказ генерального секретаря з військових справ УНР Симона Петлюри щодо кадрових призначень відомства. 11 листопада 1917 року.....	310
Наказ по Військовому Секретаріату УНР з кадрових питань. 15 листопада 1917 року.....	312
Наказ по Військовому Секретаріату УНР з кадрових питань. 16 листопада 1917 року.....	312
Наказ Українського Військового генерального секретаріату про відповідальність за збереження коней і худоби. 18 листопада 1917 року.....	313

Телеграма генерального секретаря з військових справ УНР Симона Петлюри до військових частин з оголошенням пропозиції Центральної Ради про перемир'я на фронті. До 26 листопада 1917 року.....	323
Наказ генерального секретаря військових справ УНР Симона Петлюри начальникам військових округів Української Народної Республіки про звітування щодо наявності припасів на армійських складах. До 26 листопада 1917 року.....	325
Наказ Українського Військового генерального секретаріату про запровадження ношення українським вояцтвом синьо-жовтої стрічки під кокардою. 26 листопада 1917 року	325
Наказ Українського Військового генерального секретаріату про призначення генерала Литот-Лотоцького помічником начальника Київського гарнізону. 27 листопада 1917 року....	326
Наказ Українського Військового генерального секретаріату про створення управління постачання. 28 листопада 1917 року.....	326
Наказ Українського Військового генерального секретаріату про надання тритижневої відпустки всім воякам-неукраїнцям. 28 листопада 1917 року.....	328
Наказ Українського Військового генерального секретаріату про призначення полковника Астаф'єва в. о. начальника Української інженерної школи. 29 листопада 1917 року...328	328
Наказ Українського Військового генерального секретаріату про надання статусу й нових назв школам прапорщиків. 30 листопада 1917 року.....	329
Наказ Українського Військового генерального секретаріату про реформування збройних сил УНР. 30 листопада 1917 року.....	329
Наказ Українського Військового генерального секретаріату про підпорядкування військового відділу Київського телеграфу Військовому Секретарству. 30 листопада 1917 року	330
Заклик генерального секретаря з військових справ УНР	

Симона Петлюри до вояків-українців стати на захист України в зв'язку з проголошенням державності. Листопад 1917 року.....	331
Телеграма Генерального Секретаря по військових справах Симона Петлюри до вояків-українців Петроградського і Московського гарнізонів із закликом до оборони рідного краю. Листопад 1917 року.....	332
Телеграма Генерального Секретаря з військових справ Симона Петлюри до вояцтва із закликом обороняти фронт. Листопад 1917 року.....	333
Наказ Українського Військового генерального секретаріату з кадрових питань. 1 грудня 1917 року.....	334
Наказ Українського Військового генерального комітету щодо підготовки військового статуту в зв'язку з формуванням національного війська. 3 грудня 1917 року.....	335
Виступ Генерального секретаря з військових справ УНР Симона Петлюри на Всеукраїнському з'їзді рад про збройну агресію російських більшовиків проти України. 4 грудня 1917 року.....	335
Звернення генерального секретаря з військових справ УНР Симона Петлюри до більшовицьких ревкомів з вимогою припинити утиски українських вояків. До 8 грудня 1917 року.....	336
Наказ Українського військового генерального комітету демобілізації окремих категорій вояків. До 10 грудня 1917 року.....	337
Телеграма більшовицькому командуючому Криленку. До 10 грудня 1917 року.....	338
Наказ Українського військового генерального комітету про найменування нових українських частин. До 12 грудня 1917 року.....	338
Розпорядження Генерального секретаря з військових справ Симона Петлюри щодо заборони брати зброю з собою увільненим з військової служби. До 12 грудня 1917 року.....	339
Розпорядження Генерального секретаря з військових	

справ Симона Петлюри щодо надання відпусток солдатам-росіянам. До 12 грудня 1917 року.....	339
Телеграма генерального секретаря з військових справ Симона Петлюри більшовицькому комітетові 7-ї армії з вимогою припинити самоуправство. До 17 грудня 1917 року.....	339
Протокол засідання Київської губернської земської управи про заходи щодо впорядкування могили Тараса Шевченка в Каневі. 17 / 24 квітня 1918 року.....	340
Звернення голови Київської губернської народної управи Симона Петлюри до керівництва Пароплавного товариства в Києві щодо призначення спеціального пароплава на щотижневий рейс з Києва до могили Тараса Шевченка в Каневі. 18 квітня 1918 року.....	341
Звернення членів Київської губернської земської управи до Василя Короліва-Старого з проханням узяти на себе обов'язки уповноваженого по догляду за могилою Тараса Шевченка в Каневі. 18 квітня 1918 року.....	342
Звернення голови Київської губернської земської управи Симона Петлюри до громадського діяча Володимира Науменка з повідомленням про призначення Василя Короліва-Старого уповноваженим по догляду за могилою Тараса Шевченка в Каневі. Після 18 квітня 1918 року.....	342
Звернення Київської губернської народної управи до керівництва Київської округи шляхів щодо призначення спеціального пароплава на щотижневий рейс з Києва до могили Тараса Шевченка в Каневі. 18 квітня 1918 року.....	343
Резолюція Київської губернської земської управи про висновки комісії щодо впорядкування могили Тараса Шевченка. 24 квітня 1918 року.....	343
Телеграма голови Київської губернської земської управи Симона Петлюри до управи Канівського земства з проханням надіслати нарочним кошторис на прокладання шосе до могили Тараса Шевченка. 24 квітня 1918 року.....	344

Звернення керівників Київської губернської народної управи до українського громадянства з проханням підтримати впорядкування могили Тараса Шевченка на Чернечій горі в Каневі. Квітень 1918 року.....	344
Ухвала Київської губернської народної управи про розрахунок з інструктором-організатором по Уманському повіті Іваном Олексієвим. 3 травня 1918 року.....	346
Звернення керівництва Київської губернської народної управи до Куп'янської повітової селянської спілки Харківської губернії щодо асигнувань коштів на збереження й охорону могили Тараса Шевченка в Каневі. 23 травня 1918 року.....	347
Ухвала Київської губернської народної управи про матеріальну допомогу службовцям, які мають дітей. 14 червня 1918 року.....	348
Телефонограма голови Київської губернської управи Симона Петлюри до Канівської повітової народної управи щодо підтримки впорядкування могили Тараса Шевченка. Липень 1918 року.....	349
Телеграма голови Київської губернської народної управи Симона Петлюри уповноваженому з охорони Могили Тараса Шевченка в Каневі Василю Короліву щодо забезпечення схоронності бараків. 25 липня 1918 року...	350
Телеграма Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри про розгром під Мотовилівкою прибічників гетьмана Скоропадського. Після 18 листопада 1918 року...	350
Повідомлення Головного Отамана республіканських військ Симона Петлюри про розгортання повстання проти гетьмана Скоропадського. 20 листопада 1918 року.....	350
Наказ Головного Отамана республіканських військ Симона Петлюри про затримання гетьмана Скоропадського і скасування всіх його розпоряджень. До 22 листопада 1918 року.....	351
Звернення Головного Отамана республіканських військ Симона Петлюри до українського народу з повідомленням про усунення від влади гетьмана Павла Скоропадсь-	

кого. До 24 листопада 1918 року.....	352
Наказ Головного Отамана республіканських військ Симона Петлюри про рішучу боротьбу з бандами й провокаторами. До 24 листопада 1918 року.....	355
Наказ Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри із закликом до буковинців і галичан вливатися до українського республіканського війська. До 24 листопада 1918 року.....	355
Наказ Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри про введення в дію постанови Директорії щодо соціальних гарантій воякам і їхнім родинам. 26 листопада 1918 року.....	356
Наказ Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри про необхідність рішуче боротися з мародерством і грабіжництвом. До 6 грудня 1918 року.....	358
Наказ Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри Маріупольському військовому комісару щодо недопущення агітації проти влади Директорії. 8 грудня 1918 року.....	358
Наказ Головного Отамана Симона Петлюри про облік трофейної німецької зброї. 9 грудня 1918 року.....	359
Наказ Головного Отамана українських республік військ Симона Петлюри про притягнення до відповідальності всіх військовозобов'язаних, які не з'явилися до лав українського війська. Початок грудня 1918 року.....	360
Вимога Головного Отамана військ УНР до донського козацтва негайно припинити свавілля на теренах України і вивести свої підрозділи. До 12 грудня 1918 року.....	360
Телеграма Головного Отамана Симона Петлюри до Директорії УНР про вхід українського війська до Києва. 15 грудня 1918 року.....	361
Наказ Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри про ухвалу Директорією постанов про надання землі воякам і створення хат-читалень при кожній військовій частині. До 18 грудня 1918 року.....	361
Наказ Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри	

про передачу до військового польового суду мародерів і бандитів. До 21 грудня 1918 року.....	363
Наказ Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри про передачу в польові суди розгляду справ про важкі злочини. 24 грудня 1918 року.....	363
Наказ Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри про сформування "синьої" дивізії. 1 січня 1919 року.....	364
Наказ Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри військовому міністрові про посилення боротьби із заколотниками й саботажниками. До 5 січня 1919 року.....	365
Виступ Головного Отамана Симона Петлюри після військового параду з нагоди проголошення Акта Злуки УНР і ЗУНР в Києві. 22 січня 1919 року.....	366
Телеграма Головного Отамана Симона Петлюри бойовим підрозділам армії і керівникам залізничних комунікацій з вимогою припинити безладдя й грабежі. 28 січня 1919 року.....	366
Телеграма Головного Отамана Симона Петлюри керівникам військових структур Армії УНР щодо негайної ліквідації спроби заколоту в Кам'янці-Подільському. 28 січня 1919 року.....	367
Інтерв'ю Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри галицьким журналістам про ситуацію в Україні. 27 лютого 1919 року.....	368
Телеграма Головного Отамана Симона Петлюри членам Директорії щодо уважного підбору кандидатур до нового складу Уряду УНР. До 27 березня 1919 року.....	370
Наказ Директорії членам нового складу Уряду УНР негайно приступити до виконання своїх обов'язків. 9 квітня 1919 року.....	371
Телеграма Симона Петлюри заступнику голови Ради Народних Міністрів Івану Феценку-Чопівському з пропозицією передати виконавчу владу новому урядові на чолі з Борисом Мартосом. 9 квітня 1919 року.....	372
Телеграма Симона Петлюри прем'єр-міністру УНР Борису Мартосу з вимогою негайно розпочати форму-	

вання нового складу уряду. 9 квітня 1919 року.....	372
Наказ Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри про призначення Наказним Отаманом Осецького. 15 квітня 1919 року.....	373
Вітання Головного Отамана Симона Петлюри з нагоди перемоги над більшовиками під Шепетівкою. 18 квітня 1919 року.....	373
Лист С. Петлюри до Посла УНР в Німеччині М. Порша про ситуацію в Україні. 19 квітня 1919 року.....	375
Вітальне слово Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри до вояцтва з нагоди Великодня. 20 квітня 1919 року.....	379
Наказ Головного Отамана Симона Петлюри про негайне формування військових підрозділів з числа українців-полонених у Європі. 23 квітня 1919 року.....	380
Наказ Головної команди військ УНР про заборону виконувати накази за підписом Оскілка й Агашева. 29 квітня 1919 року.....	381
Наказ Директорії УНР міністрові юстиції створити комісію щодо розслідування спроби державного заколоту отаманом Оскілком. 30 квітня 1919 року.....	381
Наказ Головної Команди військ УНР про наведення порядку в тилу діючої армії. 12 травня 1919 року.....	382
Вітальна телеграма Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри командирю окремого куреня Павлу Шандруку. 13 червня 1919 року.....	384
Директива Симона Петлюри отаману Олександрю Шаповалу щодо поїздки до Німеччини. 14 червня 1919 року.....	385
Наказ Головної управи Війська Української Народної Республіки про вшанування полеглого від рук більшовиків представника Уряду УНР в Острозькому повіті на Волині Федора Селецького. 16 липня 1919 року.....	385
Наказ Головної команди Війська У.Н.Р. до вояків з нагоди наступу на Київ. 22 липня 1919 року.....	387
Лист Голови Директорії Симона Петлюри до Голови Ради Народніх Міністрів УНР Бориса Мартоса. 24 серпня 1919	

року.....	389
Звернення Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри до українського вояцтва в зв'язку із відступом з Києва. 2 вересня 1919 року.....	392
Звернення Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри до українського громадянства в зв'язку підписанням наказу щодо збору теплого одягу для армії. 2 вересня 1919 року.....	393
Наказ Директорії УНР про призначення Олександра Жуківського військовим агентом до Праги. 13 вересня 1919 року.....	395
Директивний лист Симона Петлюри голові Ради Міністрів УНР Ісааку Мазепі щодо нагальних урядових рішень. 1919 рік.....	395
Лист голови Директорії УНР Симона Петлюри до Головного уповноваженого Уряду УНР в Кам'янці-Подільському Івана Отієнка з проханням переказати до Варшави 200 мільйонів гривень. 12 грудня 1919 року.....	396
Наказ Директорії УНР про передачу коштів на культурно-просвітні потреби Херсонщини. 27 грудня 1919 року....	397
Лист Симона Петлюри до члена Директорії Федора Швеця з поясненням ситуації з його від'їздом за кордон. 30 грудня 1919 року.....	398
Лист Симона Петлюри до Миколи Порша щодо допомоги в справі залучення військовополонених у Німеччині до формування українського війська. 1 січня 1920 року.....	399
Лист Симона Петлюри до Миколи Порша з поясненням мотивів перебування у Варшаві. 5 січня 1920 року.....	400
Лист Симона Петлюри до графа Михайла Тишкевича з поясненням ситуації в Україні. 19 січня 1920 року.....	401
Лист Симона Петлюри до графа Михайла Тишкевича щодо ситуації в Україні. 21 січня 1920 року.....	405
Лист Симона Петлюри до Митрополита Андрея Шептицького з подякою за працю для українського народу. 23 січня 1920 року.....	408
Наказ Директорії УНР головноуповноваженому Уряду	

в Кам'янці-Подільському Івану Огієнку щодо відкриття кредиту для державних потреб. 23 січня 1920 року.....	409
Лист Симона Петлюри до графа Михайла Тишкевича з останніми повідомленнями про ситуацію в Україні. 31 січня 1920 року.....	409
Лист С. Петлюри до М. Порша. 8 лютого 1920 року.....	411
Лист Симона Петлюри до голови Дипломатичної місії УНР в Парижі Михайла Тишкевича з оцінкою українсько-польських відносин і можливого впливу на них Франції. 17 лютого 1920 року.....	412
Лист С. Петлюри до М. Порша щодо його становища як посла в Німеччині. 28 лютого 1920 року.....	415
Лист Симона Петлюри голові Дипломатичної місії УНР у Франції Михайлу Тишкевичу з роз'ясненням останніх новин в Україні. 18 березня 1920 року.....	416
Лист Симона Петлюри до голови Української дипломатичної місії в Парижі Михайла Тишкевича з повідомленням про останні події в українсько-польських відносинах. 24 березня 1920 року.....	420
Лист Симона Петлюри до Миколи Порша щодо розвитку ситуації навколо України. 28 квітня 1920 року.....	421
Наказ Директорії УНР про призначення управителя Київської контори Державного банку виконувачем обов'язків директора Державного банку. 24 червня 1920 року.....	423
Наказ Директорії УНР про призначення виконувачем обов'язків директора Державного банку Віктора Ігнатовича членом ради міністра фінансів. 25 червня 1920 року.....	424
Наказ по війську УНР про підвищення в посадах і оголошення подяк за вірну службу. 25 липня 1920 року.....	424
Наказ по війську УНР про подяку священикам Павлу Пащевському і Миколі Мариничу за моральну підтримку українських вояків під час Зимового походу. 29 липня 1920 року.....	427
Лист Симона Петлюри до Миколи Порша щодо українсько-польських відносин. 5 серпня 1920 року.....	427
Наказ по війську УНР про переведення сотника Олексан-	

дра Кузьмінського до Генерального Штабу Збройних Сил. 8 серпня 1920 року.....	429
Наказ по війську УНР про підвищення до рангу хорун- жого стрільця Володимира Семчишина. 17 серпня 1920 року.....	429
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну війсь- кову службу із затвердженням рангів. 29 серпня 1920 року.....	430
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну війсь- кову службу із затвердженням рангів. 29 серпня 1920 року.....	436
Наказ по війську УНР про зміни у військового аташе в Дипломатичній місії УНР у Чехо-Словаччині. 29 серпня 1920 року.....	437
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну війсь- кову службу із затвердженням рангів. 30 серпня 1920 року.....	438
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну війсь- кову службу із затвердженням рангів. 31 серпня 1920 року....	441
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну війсь- кову службу із затвердженням рангів. 1 вересня 1920 року.....	443
Наказ по війську УНР про підвищення до рангу хорун- жого козака Митрофана Пушкеліна. 1 вересня 1920 року....	445
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну війсь- кову службу із затвердженням рангів. 3 вересня 1920 року.....	446
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну війсь- кову службу із затвердженням рангів. 4 вересня 1920 року....	448
Лист Симона Петлюри головноуповноваженому Уряду в Кам'янці-Подільському Івану Огієнку щодо планів роботи. 5 вересня 1920 року.....	451
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну війсь- кову службу до Генерального Штабу затвердженням генерал-хорунжого Олександра Удовиченка. 6 вересня 1920 року.....	454
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну війсь- кову службу із затвердженням рангів. 6 вересня 1920 року.....	455
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну війсь-	

кову службу із затвердженням рангів. 7 вересня 1920 року.....	456
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 8 вересня 1920 року...	458
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 10 вересня 1920 року....	463
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 11 вересня 1920 року....	465
Наказ по війську УНР про зміни в наказах по війську УНР. 11 вересня 1920 року.....	466
Наказ по війську УНР про звільнення зі служби слідчого судді Василя Тимченка за неявку з відпустки. 11 вересня 1920 року.....	467
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 12 вересня 1920 року...	467
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 13 вересня 1920 року....	469
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 15 вересня 1920 року....	472
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 17 вересня 1920 року...	473
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 17 вересня 1920 року....	476
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 18 вересня 1920 року....	478
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 27 вересня 1920 року....	479
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 28 вересня 1920 року...	481
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 3 жовтня 1920 року.....	483
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 5 жовтня 1920 року...	484
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу. 5 жовтня 1920 року.....	487
Наказ по війську УНР про надання військових рангів за заслуги перед Україною. 5 жовтня 1920 року.....	488

Додаток до наказу по війську УНР про надання військових рангів за заслуги перед Україною. 5 жовтня 1920 року....	490
Додаток до наказу по війську УНР про надання військових рангів за заслуги перед Україною про присвоєння рангу сотника начальнику охорони Головного Отамана військ УНР Миколі Чеботаріву. 5 жовтня 1920 року.....	493
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 10 жовтня 1920 року.....	493
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 23 жовтня 1920 року....	496
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 23 жовтня 1920 року. . .	497
Наказ по війську УНР про переведення на дійсній військовій службі. 23 жовтня 1920 року.....	503
Наказ по війську УНР про підвищення в рангах за бойові відзначення. 23 жовтня 1920 року.....	504
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 26 жовтня 1920 року....	504
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 26 жовтня 1920 року. . .	505
Наказ по війську УНР про призначення в керівному складі. 26 жовтня 1920 року.....	511
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 31 жовтня 1920 року. . .	511
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 5 листопада 1920 року....	512
Наказ по війську УНР про затвердження рангів окремим військовикам. 9 листопада 1920 року.....	516
Наказ по війську УНР про зарахування на дійсну військову службу із затвердженням рангів. 13 листопада 1920 року.....	517
Проект наказу про відзначення членів Українського Генерального Військового Комітету. 20 листопада 1920 року...	518
Проект наказу про нагородження членів Українського Генерального Військового Комітету орденом "Визволення". 20 листопада 1920 року.....	523

Частина III.

1921—1923 роки

- Лист Симона Петлюри до міністра закордонних справ УНР щодо налагодження відносин з Аргентинською Республікою, яка визнала Україну. 15 березня 1921 року...526
- Привітальна телеграма Головного Отамана Симона Петлюри воякам II Запорізької бригади. 25 травня 1921 року...526
- Лист Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри до військового міністра з проханням розробити заходи щодо унеможливлення шкідливої діяльності поборників єдинонеділимства. 7 червня 1921 року.....526
- Лист Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри начальнику партизансько-повстанського штабу Юркові Тютюнику про підготовку інструкції щодо відновлення влади на звільнених від російських більшовиків теренах. 16 червня 1921 року.....528
- Наказ Головної Команди Армії УНР щодо посилення боротьби з шпигунами й диверсантами. 28 червня 1921 року.....529
- Наказ Головної Команди армії УНР про порядок організації майбутньої української влади на звільнених від більшовиків теренах. 27 липня 1921 року.....531
- Лист Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри начальнику партизансько-повстанського штабу Юркові Тютюнику про підготовку до відновлення влади на окупованих російськими більшовиками українських теренах. 8 серпня 1921 року.....534
- Лист Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри начальнику партизансько-повстанського штабу Юркові Тютюнику про боротьбу з провокаціями російських більшовиків. 21 серпня 1921 року.....535
- Лист Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри начальнику партизансько-повстанського штабу Юркові Тютюнику про посилення розвідки в ході підготовки відновлення влади на окупованих російськими більшовиками теренах. 31 серпня 1921 року.....536

Лист Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри начальнику партизансько-повстанського штабу Юркові Тютюннику про посилення підготовки до відновлення влади на окупованих російськими більшовиками теренах і представлення плану операції. 5 вересня 1921 року.....	537
Лист Симона Петлюри до генерал-хорунжого Юрка Тютюнника щодо враження про хід підготовки походу в Україну. 14 вересня 1921 року.....	538
Лист Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри начальнику партизансько-повстанського штабу Юркові Тютюннику про посилення підготовки до відновлення влади на окупованих російськими більшовиками теренах. 25 вересня 1921 року.....	539
Наказ Головної Команди військ Армії УНР в зв'язку з добрими результатами інспекторської перевірки готових до бойових дій частин. 8 жовтня 1921 року.....	540
Наказ Головної Команди військ Армії УНР про підпорядкування таборових груп інтернованих генерал-хорунжому Олександрові Удовиченку. 8 грудня 1921 року....	541
Наказ Головної Команди військ Армії УНР генерал-хорунжому Андрієві Вовку приступити до тимчасового виконання обов'язків військового міністра і командуючого армією. 14 грудня 1921 року.....	541
Лист Симона Петлюри до військового міністра УНР щодо підготовки запасних військ у таборах інтернованих у Польщі. 3 січня 1922 року.....	542
Лист Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри військовому міністру УНР про надання окремих законопроектів. 4 січня 1922 року.....	544
Наказ Головної команди військ Армії УНР про затвердження "Положення про культурно-освітню працю у війську". 26 січня 1922 року.....	545
Наказ Головної команди військ УНР про поширення меморандуму до урядів держав світу про позицію української армії щодо представництва України на конференції в Генуї. 17 березня 1922 року.....	546

Наказ Головної команди військ Української Народної Республіки про деморалізуючий вплив на вояків важкого матеріального становища в таборах інтернованих у Польщі. 22 березня 1922 року.....	546
Лист Симона Петлюри до Прем'єр-міністра УНР щодо можливих акцій з польського боку в українському питанні. 4 квітня 1922 року.....	548
Лист Симона Петлюри до Прем'єр-міністра УНР щодо надання спеціальних уповноважень для міністра Миколи Василька. 27 травня 1922 року.....	550
Лист Симона Петлюри військовому міністру УНР щодо якомога повнішого використання курсів підготовки старшин для засвоєння ними передових досягнень європейської воєнної науки. 20 липня 1922 року.....	550
Лист Симона Петлюри до Прем'єр-міністра УНР Андрія Лівницького щодо пожвавлення української пропаганди в європейській пресі. 3 серпня 1922 року.....	551
Лист Симона Петлюри до військового міністра УНР Миколи Юнаківа щодо можливого розвитку подій на Кавказі й готовності до цього українських політиків. 28 серпня 1922 року.....	552
Лист Симона Петлюри до Прем'єр-міністра України Андрія Лівницького про вимоги поляків до екзильного уряду УНР поступитися політичними принципами щодо Галичини й Волині. 30 серпня 1922 року.....	554
Лист Симона Петлюри до Прем'єр-міністра УНР Андрія Лівницького щодо полагодження непорозумінь між українськими дипломатами. 2 вересня 1922 року.....	556
Лист Симона Петлюри до посла Олександра Шульгина про вимоги поляків відмовитися від умов Варшавського договору. 3 вересня 1922 року.....	556
Лист Симона Петлюри до Прем'єр-міністра УНР Андрія Лівницького щодо розвитку українсько-польських контактів. 5 вересня 1922 року.....	561
Лист Симона Петлюри до Прем'єр-міністра УНР Андрія Лівницького щодо розвитку українсько-польських контак-	

тив. 6 вересня 1922 року.....	562
Лист Симона Петлюри до Керуючого Міністерством закордонних справ УНР щодо налагодження контактів з представниками Великобританії в розрізі можливого розвитку подій на Балканах. 19 вересня 1922 року.....	563
Лист Симона Петлюри Прем'єр-Міністру УНР щодо налагодження контактів з представниками Ангорсь- кого уряду Кемалю-паші. 23 вересня 1922 року.....	565
Лист Симона Петлюри Прем'єр-Міністру УНР щодо поточних справ, зокрема про скорочення допомоги поляками. 25 вересня 1922 року.....	566
Лист Симона Петлюри Прем'єр-Міністру УНР щодо участі українських учених у Міжнародному з'їзді соціо- логів. 25 вересня 1922 року.....	567
Лист Симона Петлюри до священника Петра Білона з подякою за надсилку релігійних видань. 27 квітня 1923 року.....	568
Іменний покажчик.....	569

Наукове видання

Художнє оформлення Михайла Черненка

Комп'ютерна верстка Миколи Сергійчука

Підписано до друку 15.05.2016. Формат 84x108¹/₃₂. Гарнітура Мінйон.
Друк офсетний. Умов. друк. арк. 30,87. Обл. вид. арк. 15,44. Наклад 1000.

Оригінал-макет виготовлено в ПП Сергійчук М. І., 07300, м. Вишгород
Київської області, вул. Грушевського, 1, пом. 31.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного
реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції —
серія ДК №2448 від 24.03.2006 р.

Віддруковано в ПАТ "Віпол", 03151, м. Київ, вул. Волинська, 60. Свідоцт-
во про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видав-
ців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції —
серія ДК № 4404 від 31.08.2012 р.